
DE PEOPLE-DIMENSIE BIJ MVO-PRESTATIEMETING

Eric ten Pierick en Koen Boone

In de *Agri-Monitor* van december 2003 is in het artikel 'MVO-prestaties: Hoe te meten?' aandacht besteed aan enkele algemene aspecten rond de meetbaarheid van duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). In dit nummer wordt dieper ingegaan op één aspect ten aanzien van MVO-prestatiemeting in praktijk: de operationalisering van de People-dimensie.

People-dimensie moeilijk meetbaar

Bij MVO gaat het om bovenwettelijke activiteiten, waarbij niet alleen rekening wordt gehouden met de consequenties 'hier en nu', maar ook met de gevolgen voor 'daar' (bijvoorbeeld ontwikkelingslanden) en 'later' (toekomstige generaties). Daarnaast worden met betrekking tot MVO vaak drie dimensies onderscheiden: de People- (sociaal-culturele), de Planet- (de ecologische) en de Profit- (de economische) dimensie. De operationalisering van de eerstgenoemde dimensie - People - is het meest problematisch. Ten eerste omdat vaak niet duidelijk is wat er nu wel en niet onder deze dimensie moet worden verstaan. Ten tweede omdat het - als al bepaald is welke sociaal-culturele thema's er in beschouwing worden genomen - moeite kost om geschikte prestatie-indicatoren te formuleren. Op beide aspecten wordt hieronder verder ingegaan. Dit gebeurt met behulp van de Duurzaamheidschecklist. Dit is een instrument dat is ontwikkeld om projectvoorstellen voor het co-innovatieprogramma Duurzame Agro Food Ketens van de stichting Agro Keten Kennis (AKK), te beoordelen.

People-thema's - Agrofoodsector specifiek

Naast lijsten met ecologische en economische thema's bevat de Duurzaamheidschecklist een lijst met sociaal-culturele thema's. Deze lijst is tot stand gekomen door de thema's die worden genoemd in de 'Richtlijnen voor duurzaamheidsverslaggeving 2002' van het Global Reporting Initiative (GRI) aan te vullen met agrospecifieke thema's. Verder hebben diverse personen binnen het LEI, het ministerie van LNV en de stichting AKK een bijdrage geleverd aan de samenstelling van de uiteindelijke lijst. Deze lijst is weergegeven in het linkerdeel van tabel 1. De Duurzaamheidschecklist bevat voor ieder genoemd thema een aantal (meestal één, soms meerdere) indicatoren.

Typen indicatoren

Een belangrijk punt van discussie is het type indicator dat wordt gebruikt. Belangrijke typen zijn principes, gedrag of uitkomsten. Het geniet de voorkeur om alle drie aspecten mee te nemen. Uitkomsten (bijvoorbeeld daling van het energieverbruik) geven inzicht in het effect op duurzaamheid (het broeikas-effect of de uitputting van fossiele brandstoffen). Deze uitkomsten kunnen echter ook door andere (externe) factoren worden beïnvloed, zoals een milde winter. Daarom moeten ook gedragsindicatoren worden meegenomen. Hiervoor geldt echter dat bepaalde maatregelen, zoals de aanschaf van een energiezuinige kas, ook genomen kunnen worden om redenen die weinig met duurzaamheid in brede zin te maken hebben. De aanschaf van de kas zou uit puur economische motieven (verlaging van de energiekosten) overwogen kunnen worden. Om die reden wordt gesteld dat ook principes of motieven moeten worden betrokken bij het beoordelen van MVO-prestaties. Deze principes worden namelijk in mindere mate beïnvloed door externe factoren.

People-indicatoren

Bij de Planet- en de Profit-dimensie wordt vaak een combinatie gebruikt van de verschillende typen indicatoren. Dit geldt niet voor de People-dimensie. Om People-thema's te operationaliseren worden in veel gevallen vrijwel alleen indicatoren geformuleerd die betrekking hebben op principes of gedrag. Het gaat dan bijvoorbeeld om geformuleerd beleid of onderschreven gedragscodes ten aanzien van thema's als mensenrechten of kinderarbeid. Het hebben van positieve intenties is echter niet genoeg. Uiteindelijk moeten er ook resulta-

ten worden geboekt: de schending van mensenrechten en het inzetten van jonge kinderen voor arbeidsdoel-einden moeten worden uitgebannen. Om die reden is bij de Duurzaamheidschecklist de nadruk gelegd op de ontwikkeling van indicatoren die uitkomsten meten. Maar daarnaast bevat de Duurzaamheidschecklist ook vragen waarmee principes en gedrag ten aanzien van People-thema's worden achterhaald. Deze indicatoren zijn in het rechterdeel van tabel 1 weergegeven.

In de inleiding is al aangegeven dat de operationalisering van de People-dimensie problematisch is. Tabel 1 is niet bedoeld als ultimatieve oplossing voor deze problematiek. Het is hier vooral de bedoeling - om in voetbaltermen te spreken - een voorzet te geven. Om deze voorzet tot een voltreffer - een set standaardindicatoren voor de People-dimensie - te verwerken, moet de bal eerst nog worden aangenomen en afgerond - ofwel in vervolgonderzoek worden bewerkt en verbeterd.

Thema	Indicator
Gezondheid en veiligheid van werknemers	Aantal arbeidsongevallen
	Aantal ziekte- en verzuimdagen gerelateerd aan arbeidsomstandigheden
Secundaire arbeidsvoorwaarden	Gemiddeld aantal uren opleiding
	Aantal werknemers dat gebruik maakt van (niet-wettelijke) voorzieningen om werk en privé op elkaar af te stemmen (bijvoorbeeld voor kinderopvang, ouderschapsverlof, zorgverlof, enzovoort)
	Aantal werknemers dat gebruikmaakt van (niet-wettelijke) voorzieningen om hen te begeleiden bij het vormgeven of beëindigen van hun loopbaan
Normen en waarden	Aantal klachten over ongelijke behandeling
	Aantal klachten over niet-naleving van mensenrechten
	Aantal klachten over dwang- en kinderarbeid
Transparantie	Aantal producten dat is voorzien van een etiket en/of keurmerk
	Aantal GRI-indicatoren opgenomen in jaarverslag
Dierenwelzijn	Gemiddeld aantal dagen dat dieren ziek of gewond zijn
	Percentage uitval
	Aantal dagen dat dieren natuurlijk (soorteigen) gedrag kunnen vertonen
	Gemiddelde ruimte per dier
	Aantal voorvallen waarbij dieren honger en/of dorst hebben
	Aantal voorvallen waarbij dieren last hebben van angst en/of stress
	Aantal dieren dat een amputatie of andere handeling ondergaat teneinde het houden van de betreffende dieren te vereenvoudigen
Kwaliteit van lokale omgeving	Aantal historische gebouwen en/of monumenten die in goede staat worden gebracht en/of gehouden
	Aantal bezoekers van recreatieve voorzieningen
	Aantal klachten over geluidsoverlast
Voedselveiligheid	Aantal klachten met betrekking tot gezondheids- en veiligheidsaspecten
	Aantal straffen en omvang boetes
	Aantal product-recalls

Figuur 1 Operationalisatie van de People-dimensie

Meer informatie:

Meten van duurzaamheid - II: Een instrument voor agroketens. Rapport verschijnt binnenkort.